

EL PARC NATURAL DE LA SERRA DE MONTSANT

Us trobeu al Parc Natural de la Serra de Montsant, declarat l'any 2002 com a espai natural protegit amb una superfície de 9.202 ha. La singularitat del relleu, l'abrupta orografia, la important biodiversitat i l'escàs grau d'artificialització configuren un paisatge únic de gran valor ecològic.

La tortuga mediterrània (*Testudo hermanni*) i l'àguila cuabarrada (*Aquila fasciata*), són dos de les seves espècies emblemàtiques amb projectes de conservació associats i impulsats des de l'equip de gestió del Parc, així com l'estudi de la somereta de Montsant.

Al Parc Natural es localitzen més de 1.305 tàxons de flora vascular, amb espècies de flora autòctona i protegida com el *Thymus loscosii* (una mena de farigola) i l'*Euphorbia minuta*.

Montsant, a més, ha estat testimoni de l'ocupació i les activitats econòmiques que al llarg dels segles han existit en aquesta muntanya i els pobles que l'envolten. Tot plegat, es tradueix en un ric patrimoni arqueològic i arquitectònic, i, especialment, en un patrimoni etnogràfic i immaterial, que té en els valors espirituals d'aquesta muntanya santa el seu tret més singular.

TRAVESSA DE LA SERRA MAJOR

Us proposem fer una ruta de 2 dies que s'inicia a Cabacés en direcció a Albarca fent la travessa per la serra Major, pernactant a Albarca o Cornudella i retornar a Cabacés fent la Ruta dels Cartoixans.

→ 19 Km ↗ 1.000 m → 23,5 Km ↗ 1.400 m
⌚ 5 h 30 min ↘ 500 m ⌚ 7 h ↘ 1.800 m

RUTA DELS CARTOIXANS

La Ruta dels Cartoixans transita a peu de serra i durant el recorregut podreu conèixer els valors naturals i paisatgístics que es conserven al parc.

Ruta dels Cartoixans

PARC NATURAL DE MONTSANT

La Ruta dels Cartoixans és una proposta de senderisme que travessa el Parc des d'Albarca a Cabacés, on es podran visitar diversos punts d'interès en què cal destacar la Cartoixa d'Escaladei. La ruta planeja suau per les cotes 600/700, travessa alzinars i vinyes al peu dels cingles de la serra Major, voreja masos antics i encara conserva els empedrats, testimoni dels antics usos com a camí de bast.

La Ruta dels Cartoixans és una ruta que es pot fer en un dia, tot i que us proposem els dos trams més habituals: **d'Albarca a la Cartoixa d'Escaladei** i de **la Cartoixa a Cabacés**.

CONTACTES D'INTERÈS

Cartoixa d'Escaladei

977 827 006
http://m.mhcat.cat/cartoixa_d_escaladei

Oficina de Turisme del Priorat

977 831 023
www.turismepriorat.org

Oficina de Turisme de Cornudella

977 821 000
www.turismesiurana.org

ALLOTJAMENT I TRANSPORT

Allotjaments

www.turismepriorat.org/ca/allotjaments

Taxis del Priorat

www.turismepriorat.org/ca/taxis-del-priorat



SEU DEL PARC NATURAL DE MONTSANT

Plaça de la Bassa, 1 · 43361 la Morera de Montsant
977 827 310 · activitats.pnmontsant@gencat.cat
f www.facebook.com/PNMontsant
p parcsnaturals.gencat.cat/montsant



Per a més informació:

Conservem el Parc

Recordeu

que esteu en un espai natural protegit. Que ningú se n'adoni que hi heu passat!

Respecteu

els senyals i els elements de patrimoni.

Observeu-lo

Si trobeu qualsevol animal, no el molesteu.

Fotografies: Axiu PNMONT/Judit Sabater-Maurici | Montane-Biel Roig-Montserrat Solà | Carruxa; Quim Soler

Itinerari 18

Ruta dels Cartoixans

ALBARCA – CABACÉS

Generalitat de Catalunya

Parc Natural de la Serra de Montsant

LA TRAVESSA DE MONTSANT

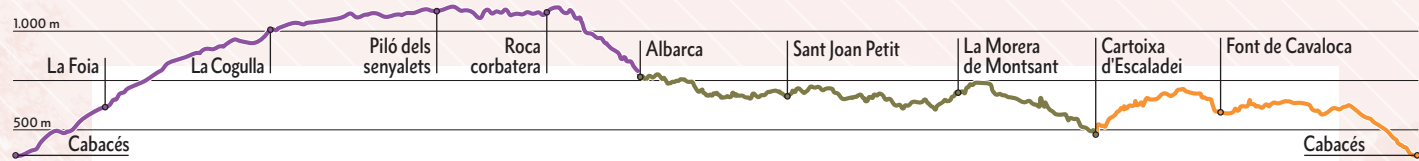
ELS CAMINS DELS CARTOIXANS

Els camins són testimoni de la nostra història i formes de vida. Fins les darreries del segle XIX, la comunicació dels pobles de la serra de Montsant havia estat per camins que possibilitaven la circulació de persones i animals o transport de mercaderies a bast.

L'existència de la Cartoixa d'Escaladei, des del 1215 fins al 1835, va promoure l'activitat econòmica, social i cultural de la zona i, evidentment, que va fer necessari l'ús de vies de comunicació. Així doncs, probablement existiren diferents "camins de cartoixans" que eren emprats pels frares per anar als pobles situats a l'extrem de la muntanya amb diverses ramificacions tant en direcció d'Albarca com de Cabacés.

La veu popular ha situat el "camí dels Cartoixans" –documentat així des del segle XVI– com l'antic camí de bast, adequat per al pas dels ramats, que comunicava la Cartoixa amb el camí ral de Reus a Lleida al seu pas per Albarca, una via molt important i transitada en el passat. En el tram que va des d'Albarca a la Morera segueix l'antic camí del monestir cistercenc femení de Bonrepòs a Prades, on hi havia la fira ramadera més important de la contrada. Sembla que durant algunes èpoques el camí seguia pel conegut com camí de la Lliserà i passava per l'ermita de Sant Joan del Codolar. Sigui com sigui, el camí va ser emprat pels cartoixans, sobretot a partir de la desaparició de Bonrepòs, a mitjan segle XV i l'annexió del seu territori a Escaladei, i fins la construcció, cap al 1860, de la carretera que, venint de Reus, passa per Cornudella i Ulldemolins o la que uneix Cornudella i la Morera, del 1906.

En l'actualitat, els camins tradicionals constitueixen un element identitari del nostre paisatge amb un important valor patrimonial i avui, en l'àmbit del Parc Natural de Montsant, són un recurs idoni per descobrir els valors naturals, culturals i paisatgístics que s'hi acullen d'acord amb la pràctica de l'excursionisme. L'any 2005 l'Associació d'Excursionistes de Cornudella de Montsant va recuperar el tram des d'Albarca a la Morera. Des de llavors, el Parc Natural ha treballat en el manteniment, extensió i senyalització i ha creat aquesta proposta: la **Ruta dels Cartoixans**, que ressegueix l'esperit i el camí cartoixà i ens acosta pas rera pas a l'espiritualitat de Montsant, la muntanya santa per tradició històrica i singular per aquest valor immaterial universal.



TRAVESSA DE LA SERRA MAJOR

→ 19 Km ⚓ 1.000 m ⚓ 500 m ⌚ 5 h 30 min

L'itinerari surt de Cabacés i arriba Albarca en direcció est passant per la zona més enlairada de la Serra Major. Des de la **Mare de Déu de la Foia a Cabacés**, agafarem el camí groc de la xarxa de camins del Priorat que ens durà fins a la **Cogulla**, després arribarem al **Pi del Cugat**, un arbre singular, que ens indica la baixada al **Clot del Cirer** seguirem el camí i creuarem el **Piló dels senyalets**, de nou cap a llevant fins connectar amb el GR 174.1 on farem un tram fins l'alçada de la **Cova Santa** on repindrem el camí groc fins arribar al cim de la serra, la **Corbatera**. Seguidament baixarem per le GR 171 pel grau gran fins arribar **Albarca**. ■



ALBARCA-CARTOIXA D'ESCALADEI TRAM A

→ 12,5 Km ⚓ 860 m ⚓ 1.150 m ⌚ 4 h

Iniciem l'itinerari als **Hostalets** (790 m), per on passava l'antic camí de Lleida, en direcció sud-oest, tot seguint el GR 174. Anem planejant fins al segon coll, on deixem el GR que segueix el **camí de la Lliserà**. Baixem per l'antic camí de Cornudella, empedrat a trams, fins a trobar el senyal del **Racó del Carro**. Seguim ara pel camí dels cartoixans fins a la pista cimentada que duu a l'**ermita de Sant Joan Petit**. A mà esquerra creuem



el barranc per un pont de fusta fins a trobar l'encreuament del **grau del Tomaset o camí de Montsant** (GR 174.1) que puja des de Cornudella. Continuem en direcció a la Morera, contemplant les panoràmiques de Siurana, Gallicant, el Molló i Cornudella. Ens apropem a la **barraca de pedra seca del mas d'en Salvat** i seguim fins a creuar la carretera. Travessem les vinyes, el barranquet, el celler i sortim a la carretera. A uns 180 metres a l'esquerra reprenem el camí seguint els senyals fins a trobar el **mas d'en Porqueres**. El sender s'endinsa al bosquetó i passa per davant del renovat **mas de Farena**. Continuem fins arribar a la pista que descendeix i arriba a l'indicador de **mas de Sant Blai** (on recomanem apropar-s'hi). Continuant arribarem a la **Morera**. Si voregem la carretera en direcció Escaladei trobarem la pista encimentada a mà dreta on s'inicia de nou el GR 171. A partir d'ara el camí combina trams encimentats i d'altres amb empedrat conservat. Arribarem al punt on el GR es deriva en dos: podem dirigir-nos a la **Cartoixa** (a 2 km) passant per la Pietat o bé continuar el GR cap a **Cabacés** passant per **font Pregona**. ■



CARTOIXA D'ESCALADEI-CABACÉS TRAM B

→ 11 Km ⚓ 540 m ⚓ 650 m ⌚ 3 h

Des de la **Cartoixa d'Escaladei** agafem la pista amunt que la voreja. Al pal indicador, continuarem direcció esquerra seguint les marques del GR 171 fins a Cabacés. Primer arribem a la **Pietat**, pujarem pels graons de fusta fins a la pista davant del **for del Rosali**. Seguirem pista amunt durant uns 200 m; quan trobarem el senyal del "Camí dels Cartoixans" que ens fa desviar cap el

mas de Sant Antoni. El sender, en un primer tram, ressegueix la muntanya i després voreja parades de vinyes fins a sortir davant la **bassa i font de Sant Antoni**. En aquest punt es troba amb la variant del camí dels Cartoixans (tram A). Arribem al **mas de Sant Antoni** i continuem per la pista, passarem a prop del **mas Blanc**, mentre a la llunyania observem les restes de **mas Déu**. Poc després, desviem

a la dreta per una dreuera. Mentre descendim, a uns 250 m a la nostra dreta, s'observa una barraca de marge ben conservada. Arribem de nou a la pista tot gaudint dels plans conreats davant del **mas de Forçans**. Deixarem el trencant del **grau de l'Enderrocada** i continuem (600 m) fins que a la dreta surt un senderó per on continuar el GR. El camí va vorejant la corba de nivell; albirem el poble de la **Figuera**. No ens desviem, fem el **collet de l'Ermengol** i, poc després, arribem a la **font de Cavaloça**, darrera dos grans arboçers. Reprenem l'itinerari que ara puja per la pista fins que, a pocs metres, trenca a mà dreta per un camí que, després de superar el **coll de les Valls**, descendeix i finalitza a la pista que ens porta a **Cabacés**. ■



BARRACA DE MARGE

Molt a prop del mas de Forçans hi ha aquesta barraca de marge construïda sobre la base de la tècnica de la pedra seca i utilitzada com a aixopluc temporal.



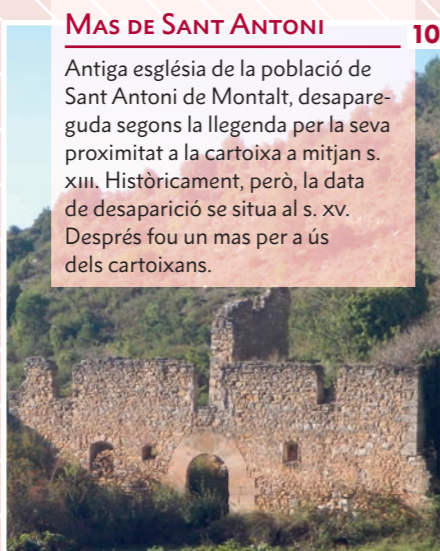
FORN DEL ROSALÍ

Forn de guix que aprofita els afloraments propers. Abans de la Guerra Civil, els rocs de guix cuit eren transportats a Cabacés per moldre.



MAS DE SANT ANTONI

Antiga església de la població de Sant Antoni de Montalt, desapareguda segons la llegenda per la seva proximitat a la cartoixa a mitjan s. XIII. Històricament, però, la data de desaparició se situa al s. XV. Després fou un mas per a ús dels cartoixans.



MAS DE FORÇANS

Mas que els monjos cartoixans van establir per conrear la vinya dalt de Montsant. Conegut com a mas d'en Peira, per ser el cognom dels propietaris que l'adquiriren després de la desamortització de Mendizàbal (1835). En actiu a càrrec de famílies mitgeres fins a la dècada de 1940.



MAS BLANC

Mas de propietat cartoixana fet de pedra i tàpia, habitat fins a inicis del s. XX. Durant la Guerra Civil va funcionar com a hospital de sang.



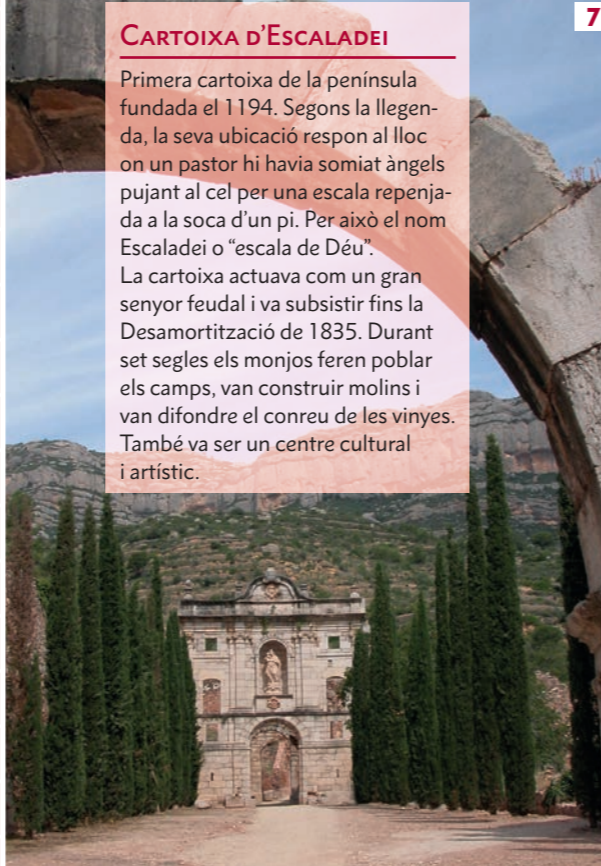
FONT DE CAVALOCA

Surgència d'aigua que s'alimenta de les aigües subterrànies de Montsant on la gent de Cabacés acostuma a anar d'excursió.



CARTOIXA D'ESCALADEI

Primera cartoixa de la península fundada el 1194. Segons la llegenda, la seva ubicació respon al lloc on un pastor hi havia somiat àngels pujant al cel per una escala repenjada a la soca d'un pi. Per això el nom Escaladei o "escala de Déu". La cartoixa actuava com un gran senyor feudal i va subsistir fins la Desamortització de 1835. Durant set segles els monjos feren poblar els camps, van construir molins i van difondre el conreu de les vinyes. També va ser un centre cultural i artístic.



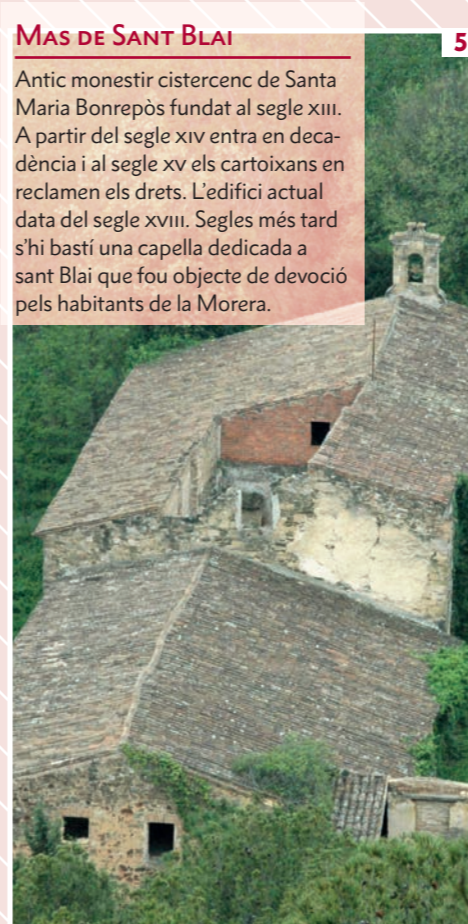
LA PIETAT

Edificada al segle XVII i utilitzada com a lloc de repòs pels monjos cartoixans. Al segle XX va ser convertida en un mas. A l'entorn hi ha interessants arbres centenaris.



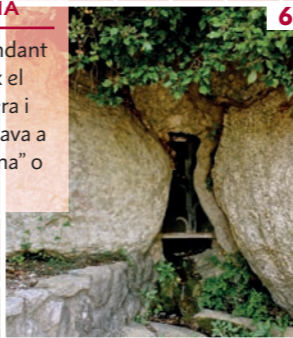
MAS DE SANT BLAI

Antic monestir cistercenc de Santa Maria Bonrepòs fundat al segle XIII. A partir del segle XIV entra en decadència i al segle XV els cartoixans en reclamen els drets. L'edifici actual data del segle XVIII. Segles més tard s'hi bastí una capella dedicada a sant Blai que fou objecte de devoció pels habitants de la Morera.



FONT PREGONA

Doll d'aigua abundant que avui abasteix el poble de la Morera i Escaladei. S'hi anava a "menjar-se la mona" o bé d'excursió.



BARRACA DEL MAS DE SALVAT

Barraca de pedra seca utilitzada per a guardar-hi les eines de treball.



MAS D'EN PORQUERES

Es diu que el mas abans era conegut com d'en Criviller i està documentat fins el s. XVII.



ELS HOSTALETES

Antic grup de cases que oferia allotjament i d'altres serveis (ferreteria) per als traginers i persones que transitaven pel camí ral de Reus a Lleida.



SANT JOAN PETIT

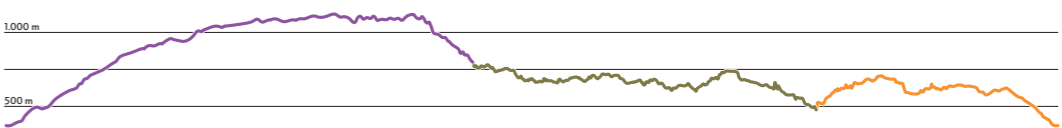
Es diu que aquesta capella la van fer els cartoixans per estalviar-se pujar a l'ermita de Sant Joan del Codolar.



TRAVESSA DE LA SERRA MAJOR

RUTA DELS CARTOIXANS TRAM A

TRAM B



Font: Mapa Editorial Piolet (escala 1:45.000)